

ІДЭІ РЭФОРМЫ — У ПРАКТЫКУ

ПАДТРИМЛІВАС 57% АПЫТАНЫХ С

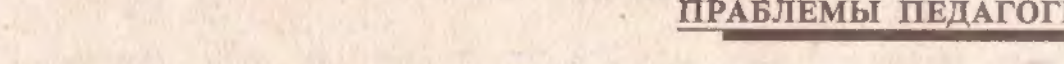
Па рогным краі

Сёння ў мінскім Доме культуры тэкстыльшчыкаў адбудзецца маладзёжны кірмаш вакансій. У ёй прымуць удзел 30 прадпрыемстваў, арганізацый і камерцыйных структураў сталіцы.

СЁННЯ І ЗАЎТРА УНІВЕРСІТЭТА

Да ліку питання, які часта ставлять академічній громадській, відносять питання про університетську автономію. На це накірвані думки перш за усе сталінічних університетів БДУ.

Па абмеркаваным пытанні

БЕСТКИ

ПРОБЛЕМЫ ПЕДАГОГИ

ПРАБЛЕМЫ ПЕДАГОГІКІ

Пясочныя замкі прадукцыйнай працы

Идеї та акції називають роу-німи адносинами кірауїної дзержажуних ВНУ до своїх калег з дзержажуних навчальних устаноу. Асноуная протензія: висока заработная плата, а значыць магчымасць "пераманывання" д

саве высококачественных выкладчатках. Па меркаванні А.Шкяры, калі недзяржаўныя камерцыйныя ВНУ працягнуць на частковую фінансавую падтрымку дзяржавы, то яны павінны рыхтаваць або вострадафіцытныя спецыяльнасці, або тых, якіх дзяржаўныя ВНУ наогул не выпускаюць.

І канешне ж, не абшлі вы і ступоўні балочную тэму сёняшняга багатага Ісаванічэ ВНУ. Сяішліся на тым, што калі дзяржава не зменіць сваіх удзелаў нёсін да вышэйшай школы, правядзці гды стане пытанне нао-

гуд пра не ісцвяненне. Нават то-
кімняго, што сёння заробітоўца
ВНУ самі, пераважна часткаю
ўплывае ў выглядзе непамерна-
падаткаў.

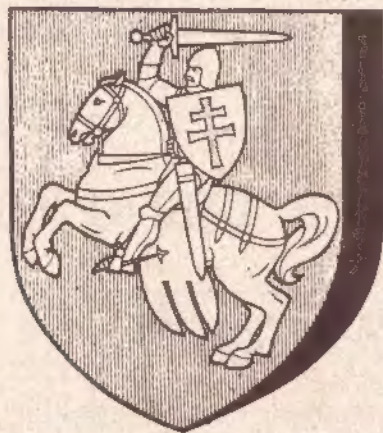
І як вывад: патрэбна калі не
поўнае вызваленне ад падаткаў
абкладання, дык хаця б ільготны
яго рэжым. Толькі тады ў пазна-
меры можна будзе гаварыць пра
перспектыву вышэйшай адука-
цыі на Беларусі.

Па абмеркаваным пытанні
працягвае сваю лекцыю пра адука-

ВЫ ПРАСИЛИ РАСКАЗАТЬ

Камп'ютэрны комплекс "Эўрыка"

Георгій ВЯЧОРКА,
кандидат педагогічних
навук, Пінск.

АЙЧЫНА

№1

АСВЕТНИЦКІ ДАДАТАК ДА "НАСТАЎНИЦКАЙ ГАЗЕТЫ"

"Понеже от прирождения звери, ходящие в пустыни, знают яны свои; птицы, летающие по воздуху, ведают гнезда свои; рыбы, плавающие по морю и в реках, чувят вири свои; пчелы и тым подобная борются ульях своих, — тако ж и люди, игде зродилися и ускормлены суть по бозе, к тому месту великую ласку имеют".
Ф.Скарына.

Мы не пыл, што разносіцца ветрам. Нам ёсць чым ганарыцца:
у нас вялікая гераічная гісторыя, найбагацейшая духоўная
спадчына, працавіты, мужны і таленавіты народ.
У нас свая дзяржава ў цэнтры Еўропы

Наша Айчына — Беларусь — тры гады таму пачала выбірацца на баліках рэальнай дзяржаўнай незалежнасці. Пажылі і складалі гэты шлях яшчэ больш ускладняе эканамічны крызіс, падзенне жыццёвага ўзроўню людзей. І ўсё ж беларуская дзяржава пакрысе перадавалае накіраваныя ёй выпрабаванні, і, несумнінна, неўзабаве мы убачым святло ў канцы тунэля. Упэўненасць у гэтым дае не толькі тое, што "Беларусь на куце ў хаце сваёй сёла", але і тое, што ўсё больш і больш людзей разумеюць гісторыю назад не павярнуць; як бы ні

мяняліся палітычныя і жыццёвыя ўклады, ёсць вечная святлыня, якая яднае народ, надае яму моц — гэта воляная Айчына.
Пачатак адраджэння беларускай самавыяўлення абнавілі нас, навуку наш дух: недалёкі той час, калі Рэспубліка Беларусь, нарэшце, вярнула "свой пачэсны пасада між народамі". Паглядзімо на карту Еўропы: наша краіна па тэрыторыі больша чым Балгарыя, Чэхія, Славакія, чым Венгрыя, Грэцыя і Партугалія і больша чым Галандыя, Бельгія, Данія і Люксембург разам узятыя. Дык хіба мы спустамомкі, ці

наўломкі якія, хіба абдзелены розумам і здольнасцямі, і не зможам пабудавань свой багаты дзяржаўны дом? Такі дом, каб у ім шчасліва жылося ўсім грамадзянам?!
Зможам. Пабудуем. Не на пустыні ж пачынаем.
У нашай Айчыны вялікая гераічная гісторыя.
Наш народ даў свету многа слаўных імёнаў сваіх сымонаў і дачок.
Нам засталіся ў спадчыну ад продкаў найбагацейшая духоўная спадчына.
Нам ёсць чым ганарыцца, нам ёсць што адраджаць.

Таму наша быццё мае ясны сэнс: служыць сваёй беларускай Айчыне.
І служыць гэце будзе больш усвядомленым і плённым, калі мы паглыбім асды аб мінулым і сучасным роднага краю, аб яго героях, мысліцелях, вялікіх майстрах, аб яго духоўных і матэрыяльных каштоўнасцях. Калі мы будзем абуджаць цікавасць да даўніны і сучаснасці Беларусі ў сваіх дзецях, у новых пакаленнях. А гэта значыць — выхоўваць у іх святае пачуццё — любоў да маці-Айчыны.

Думы настаўніка

НАШЫ ПРОДКІ BYЛІ ЗДОЛЬНЫЯ НЕ ТОЛЬКІ ПРАЦАВАЦЬ НА ЗЯМЛІ

Кожны народ валодае культурай, якой уласцівы свае адметныя рысы і карані якой знаходзяцца ў далёкім гістарычным мінулым. У нас, як фізіка, узнікае пытанне: а дзе карані беларускай фізічнай навуцы, бо без іх яна не стане элементом беларускай культуры? Нягледзячы на тое, што Расія стала развівацца фізіка на Беларусі, а ў нас саміх ніколі не было ні вучоных-фізікаў, ні значных адкрыццяў у гэтай галіне?

Сапраўды, калі прагледзець адпаведную літаратуру, то часцей за ўсё можна сустрэць наступны адказ: "Да рэвалюцыі ў Беларусі не было сваіх навуковых адкрыццяў. Фізіка і тэхнічныя навукі пачалі развівацца толькі пасля ўтварэння БССР, калі ў Мінску ў 1921 годзе быў адкрыты Беларускі ўніверсітэт. Яшчэ ў 1953 годзе ў рэспубліцы не было ніводнага доктара фізіка-матэматычных навук...". Некалькі кароткіх радкоў, да якіх мы так прывыклі за сваё жыццё і якіх, нібы вострым няжом, адсыкаюць нас ад фізічнай спадчыны нашага народа. Вось так, не было і кропка. Ды толькі чалавек — істота цікавая, а тым болей да таго, што звязана з мінулым. Калі мы заўважым у даўніны часы Беларусі і запамінаюць па гісторыі, то зможам знайсці некаторыя адзінкавыя, разрозненыя факты, пасля ўважлівага разгляду якіх выяўляюцца больш-менш выразныя контуры стану фізікі і тэхнікі ў тым часе: "... У 40-х гадах XVI ст. у Вілені працаваў вядомы ў навуковых краінах гарматны, акая магла выдаць на 18 гармат у дзень... У 1579 годзе ў Вілені пачала дзейнічаць Езуіцкая Акадэмія — першая ў Беларусі. Літоўскай дзяржаве вышэйшай навукальнай ўстановай, дзе выкачалі значнае вучоное, а таксама і ўсё Еўропы... Казімір Семяновіч (каля 1600 — пасля 1651 гг.) — ураджэнец Беларусі. Вывучаў спосаб стварэння шматступенчатых ракет, прыдумав іх дадатковыя рухавікі, стабілізатары. Тым самым ён з'явіўся папярэднікам Паскаўскага і Карэіа... Марцін Пачобут-Адвінцкі (1728 — 1808) — вучоны-прыродазнаўца. Вывучаў пла-

негу Меркурыя, адкрыў невядомае сузор'е...". (З кнігі Лойкі А.П. "Гісторыя Беларусі"). ... першая айчынная вылічальная машына была выраблена, як сведчыць надпіс, зроблены на ёй, "Еўнай Якабсанам, гадзіннікам і механікам у горадзе Нясвіжы ў Літве, Мінскае ваяводства". Гэта адбылося ў другой палове XVIII стагоддзя, не пазней 1770 года. На жаль, біяграфічных звестак пра майстра Якабсана да нас не дайшло, мір-куецца, што ён быў адным з рамеснікаў, якіх сабраў у Нясвіж Міхал Радзівіл...". (З кнігі Грамоў М.І. "Уводзіны ў краіну ЭВМ").

Аналізуючы гэтыя невялікія факты, мы можам зрабіць выснову: аб тэхнічных прыстасаваннях, без якіх немагчыма адзіна гарматнае аб'ектаў вучоных, якіх выкачалі ў Акадэміі, аб тым, чым ён стаў вылічальнай аб'ектаў прыладах Адвінцкага і г.д.) і адначасова дэталёва зрабіць вывад аб тым, што нашы продкі былі вельмі высока развітыя працавіцы на зямлі, складалі ваіны, пачыналі іх вайны, але і рабілі значныя адкрыцці ў галіне дакладных навук. А існаванне ў XVI стагоддзі Акадэміі значна абавязвае нас, што на Беларусі не было навуковых цэнтраў. Была навука і ў тым часе, былі вучоныя і ў паслядоўнасці, былі нашы беларускія вучоныя. Проста збыліся аб усім гэтым напісаны, а не проста прыдуманы і заблытаны.

Патрэбна шукаць, павялічваць колькасць інфармацыі, сістэматызаваць яе, укладваць звесткі аб вучоных-прыродазнаўцах і іх адкрыццях. Дадатковае ж, гісторыі, бо без нас гісторыю беларускай фізікі нам не аднавіць, а яна вельмі патрэбна ў нашай працы. Для чаго? Ды пра гэта ведае кожны настаўнік: гістарычныя звесткі ўключаюцца ў агляды ўводных і абстрактных характэрных выкарыстоўваюцца ў якасці задач гістарычнага зместу, кароткіх інфармацыйных звестак; паказваюцца на ўроку элементы, дэталі старадаўніх механізмаў; без гістарычных звестак не абходзіцца канферэнцыі ці тэматычныя вечары, прысвечаныя дзейнасці знакамітых вучоных або асабліва важнаму перыяду развіцця навукі.

А колькі яшчэ ёсць недаследаваных напрамкаў у прымяненні гістарычнай навуцы! Развіццё навуцы дасягнуло рэальнага краіны. Перамогі ў вайнах абдымаюцца часта а-за тэхнічных пераваг. Нават прадметы дамагання ўжытку існуюць на сабе адбітак тэхнічнага ўзроўню грамадства. Ці многа мы ведаем пра ўсё гэта?.. Ёсць і больш цікавыя напрамкі. Прыклад аднаго прыклад з практыкі. Невялікі, расказваючы аб развіцці ракетнай тэхнікі, я ўпамінуў прозвішча вядомага фізіка, матэматыка, хіміка, акадэміка Міжнароднай акадэміі астранаўтыкі, які нарадзіўся ў Беларусі, але ў аўдацы грамадзянінам ЗША, Барыса Кіта, прымаючы ўдзел у працы стратэгічных міжконтынальных сістэм "Наваха", праектаў "Апалон", "Шатл". І раптам завязалася спрэчка: ці можна лічыць Барыса Кіта фізікам-беларусам? Чалавек жа займаўся стварэннем смертнаснай зброі, якую ў свой час планавалася прымяніць і супраць нас, жыхароў Беларусі. Адначасова былі ўзятыя вельмі складаныя і цяжкія пытанні: абавязак вучонага і абавязак чалавека; непрыемныя гены ў сабе на радзіме ці прызнанне на чужыне; паніжэнні Радзімы, Айчыны, што, згладзіць, дэвалюі рэдка сустракаецца на ўроку фізікі, і ніколі не сустрэнецца, калі не звяртацца да гістарычных прыкладаў.

Без прадэзавана апісання гісторыі беларускай фізікі ад сёвай мінуўшчыны да нашых часоў і прымянення яе на ўроках, выкладанне нашых прадметаў як у школе, так і ў ВНУ будзе пазбаўленам духоўнасці, усвядомлена, малураўскай. Можна, а-за таго мы і маем зараз такое жыццё, што навукалі асновам дакладных навук іх прымяненню, не абавіраючыся на агульначалавечы каштоўнасці, ігнаруючы пачуццё нацыянальнай годнасці.

Мне здаецца, у гэтым ёсць доля ісціны...

Уладзімір ЗДАНОВІЧ,
настаўнік фізікі сярэдняй школы
№1 Драгічына.

Значэнне нацыянальнай мовы і культуры выходзіць сёння за межы навуковых і бытавых спрэчак. Гэта адначасова і педагогічная, і палітычная, і агульнадукацыйная праблема. З гэтай нагоды яшчэ ў другой палове XIX стагоддзя К.Д. Ушыньскі пісаў: "Мы поўнацю перакананы, што дзённым стан нашых фінансаў, неўдачы нашых вялікіх прамысловых прадпрыемстваў, правалы нашых адміністрацыйных пачынаванняў, перавозка царскаму гужам побач з чыгуначай, нашы непраходныя мисцовыя дарогі, нашы абсыценныя акцыі, знаходжанне адказных спраў у руках неспіёмных невукаў і базішныя вучоных тэхнікаў без усякай справы, бягучае фантасіі нашай моладзі і не менш бязглуздыя страхі, якімі так злучна карыстаюцца людзі, што ловяць рыбу ў каламутнай вадзе, — усе гэтыя і іншыя хваробы, што з'яўляюць нас, вельмі залежаць ад нывядання намі нашай Айчыны".

Васіль ПРОТЧАНКА. Роднае слова — крыніца развіцця асобы, нацыянальнай культуры і духоўнасці народа.

За ўсім яго жыццём стаялі здзяйсненні сусветнага значэння. Нават калі на некаторы час яму і ляманам справам было накіравана забыццё, то ўсё ж намаганнімі грамадскасці гадоў дзесяць таму веліч ягоных спраў правяралася праз заслону часу, нагадваючы аб сваёй выключнасці і неадваротнасці. Ён з'явіўся першавідкрывальнікам новых навуковых накірункаў на якіх розных навук, заваяваў прыхільнасць навуковай думкі Расіі і Заходняй Еўропы і з гонарам увайшоў у яе высокі храм.

Уладзімір КІСЯЛЕЎ. Наш сучаснік
Якуб Наркевіч-Елка.

Так, неабходна ісці ўслед за часам, ведаць асноўныя тэндэнцыі развіцця сусветнай культуры, але ўступаць у дыялог з ёю магло і не халудскай псіхалогіі, а з псіхалогіяй раўнапраўнага партнёрства, пры гэтым смела абавіраючыся на шматвяковыя традыцыі песеннай культуры свайго народа.

Чаму гэта не абдываецца ўжо сёння? Толькі з прычыны наведання ўласных духоўных скарбаў. А тое, што багачце нашай традыцыйнай культуры непаўторнае, неацэннае і базімежнае, аскрыва паказваў першы міжнародны фестываль беларускага фальклору, які праходзіў у сталіцы Палесся — Пінску.

Янка КРУК. Эталон духоўнасці,
які ўрагуе нас ад кітчу.

ЯНКА КУПАЛА

БОЛЬШ САМАЧЫННАСЦІ

ЦІКАВЫЯ людзі мы — беларусы!

Трэба прызнацца, што якое б ліха навакол нас і з намі ні рабілася, якіх бы мы ні перажывалі нягод і крмуд — мы гэтага як бы не бачым, а калі бачым, то ліха церпім ды чакаем, што вось нехта прыйдзе і гэта нашае ліха пабярэ з сабою.

І праўда, веча хто-небудзь і як-небудзь, а прыходзіў і намі апекаваўся, хоць нашага ліха і не забіраў.

Быў маскоўскі цар, былі ў нас пасланцы ім усялякія чыны: земскі, вураднік, стражнік. Усе гэтыя чыны намі "апекваліся", а мы шчыра служылі ім, як нявольнікі, ды, уздыхаючы і заціскаючы кулакі, стараліся сябе ўгаварыць, што так і трэба, каб хтось панаваў, а часта казалі, што гэта так Бог даў. А самі ж мы і пальцам не кінулі, каб гэтым сваім апекунам паказаць іх належнае месца.

Але рэвалюцыя змяла ў сваім ходзе цара, панясліся ў свет новыя воклікі будавання новага незалежнага жыцця ўсім народам. А мы як бы нішто і ні ў чым. Пасля царскіх чыноў прыйшлі большавіцкія чыны не горш сваіх папярэднікаў, прыйшлі і павялі сваю гаспадарку ў нас, а мы глядзелі і чакалі, што нехта прыйдзе ды большавікоў прагоніць. І прычалілі.

Прышлі немцы, большавікі ўцяклі, мы астатліся. Немец гаспадарыў, як сам хацеў, над намі, над нашым дабром — не гэтага нават ад царскіх і большавіцкіх гаспадароў, а мы што рабілі? Мы сядзелі і чакалі, алажыўшы рукі, і чакалі нейкага цуду, які з'явіцца і забярэ нашае ліха. І дачакалі...

Прышлі зноў большавікі, а немцы ўцяклі, толькі мы сядзім на месцы. Большавікі навялі свае парадкі і гаспадарку, нягледзячы на тое, ці смачна нам гэта, ці не смачна. Пайшлі саветы, камітэты, выбары, перавыбары і г.д. А ў рэзультатце што ж? Пастаўленыя намі (як нам гаварылі) нашы саветы пачалі нешта такое разводзіць, што нам цяжка было дыхаць. І мы стагналі, уздыхалі і чакалі.

Прышлі палякі, уцяклі саветы, камітэты і чразвычайка, а мы зноў сабе сядзім і чакаем. Праўда, мы, як гаспадары гэтай зямлі, мусім сядзець на ёй. Але як мы гаспадарым на ёй? Ці не час ужо пакінуць блугую прывычку сядзець і сядзець, чакаць і чакаць?..

Самы найлепшы прыяцель, самы найлепшы збаўца наш ад нашага ліхалецця — гэта мы самі. І калі не хочам загінучы, калі не хочам быць вечнымі рабаі — павінны пакінуць мы блугую прывычку думаць, што нехта прыйдзе і выратуе нас з нашай бяды, з нашай няволі. Гэта ж не можа быць, каб нехта быў лепшым прыхільнікам да нас, як мы самі для сябе.

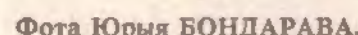
Не, браты, гэтакім ладам мы далёка не заедзем. Час праявіць нам і свае сілы ў будаванні новага жыцця для сваёй бацькаўшчыны, для сваіх сяліб і хат, для нашага падрастаючага маладога пакалення! Пройдуць гады, падрастуць сыны і ўнукі нашы і спытаюць нас тады: "Што зрабілі вы ў той бурны і векапомны час для сваіх патомкаў, для свайго краю?"

К такому запітанню трэба нам быць гатовымі. Сама гісторыя пакліча на суд і загадае даць адказ. А які ж мы дадзім адказ, калі мы цяпер на другіх гэты адказ ускладаем?

Дык больш самачыннасці, больш смеласці к будаванню свайго новага незалежнага жыцця.

ПРЫСЯГА БЕЛАРУСА

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

шкодо усьому чалавечству. Кожная національна мова і культура дають сучасному суспільству багату матеріал для виявлення не тільки психікальних рис, але і філософсько-світотворчих передумов національних аб'єднань людей. Ці етнічні асамблеїсфери, описуючи їхні характеристики, історично-культурних вигоду, які свідчать про силу і слабкість кожної людини народу.

Свідирчуками зойс: слова нараджає і стимулює дума, а дума націлює на пошук патріарха тріганаго слова, не тріба забивати, што моя не толькі адлюстроўвае свет, а і стваряе яго, забясечылае мысленную функцыю. Але ўласная высакворная дума нараджае іца не чужымі ідэямі і не ўскісам словам, а толькі словам прэаўдзім, жывым, індывідуальным, укаранітым у сытуацыю і быццё, любога асінаным, судзеным з вопытам народа і яго нацыянальнай традыцыі. Чужое слова, узятэ "напрахат", не надзелена ўласнай думкай, не падмацавана гістарычным вопытам народа, — толькі знак, пазбавлены жывога вобраза, сымвал, эмацыянальна аслаблена абстракцыя. Прамернае ўжыванне тахіх слоў стрымлілае развіццў думкі, абярнула яе, абмажовае, робіца аднамернай, суб'ектнай. Таму і называюць родную мову мовай думкі, а чужую — толькі мовай памяці.

Паўнога дзейнае на псіхіку і псеўдамова — штампаваныя фразы і не заглябляюцца на тым, куды кідуць, на што націхаюць. Калі словы адрываюцца ад рэальнасці і парушаюцца ўстаноўленай народнай звычай адрываюцца ад пачатку, пачынаюць бы называным, парушаюцца пачуццёва ідэя думкай і ў паўногах словах і думках не будуюцца ўчылі і дэяцца, абуджаюць атроснасць, націльваюцца на аджаснасць і тым самым садзейнічаюць парушэнню спакою і ладу ў асродку людзей.

Спрэўдзіць гэтыя ацэнкі можна быць толькі патрыст свайго народа. В.Гумільскі лічыў, што "з індывідуальнасці заключана тайна ўсёго быцця". Пытанне індывідуальнасці вучоны судзіць і з асобнымі людзьмі, і з асобнымі нацыямі. А гэта, значае, што, разбурваючы аднакава, мы менавітажна прыносім шкоду ісламу, адзінаму. Разбавяючы сваю культуру, кожная нацыя садзейнічае роскату сусветнай, агульначалавечай. Культурны чалавек, якую б нацыю ён і пра-

[illegible][illegible]

Значення національної мови і культури виходить з її зв'язу з мислючими, навуковими і бытовими справами. Гіта адривачова і педвагіння, і палітвация, і аудувальняадривачова проблема. З гітэй нашої адривача другої палово ХІХ століття К.Д. Ушніскі пісаў: "Мы понаусіце перакананы, што дрыны стан наішых фінансаў, наудчаны наішых ваяііх прамысловых підприємств, правала наішых адміністраційных пачынанній, перавозка цяжару гужам побач з чыгукамі, наішы непраходзімыя мысвовыя дарогі, наішы абясіченныя асідзі, закладжэнне адказных страў у руках неспіёмных невукаў і бадзізнне вучоных страў без усякай справы, багудзвучныя фантазіі наішай моладзі і не менш багудзвучныя і дурныя ідэі і дурныя карыстаючы людзі, што ловяць рыбу ў калявікатнай вадзе, і дурныя ідэі і дурныя карыстаючы людзі, што а'яляюць наішымі заважжамі, ад чыстага нава і наішай адривачы."

Нам, педагогам, знаменито, что у сцене, бадай, няма другой такой сілы ўздзеяння, якой залюбоціць нацыянальнае мала і культура пры фарміраванні састапоўпаду маладых людзей, стаўленні іх ізданнае культуры вабіку — вабіку інтэлектуальнае, нацыянальна-культурнае, патрыятычнае. Сцяржачкох тэзіс пры выключнае ваілкае значэнне роднай мовы ў сістэме адукацыі, мы кіруемся тым, што лагічна-літэратычны кампанент займае надзвычай вялікае месца ў сістэмах адукацыі. Хоць кожная з іх і мае сваю асаблівую мову — *словамі*, *форулі*, *срэды* ўзвясненні, *звясненні*, *паніцці* і *тэрыні*, — аднак усе гэтыя *словамі* і *форулі* маюць адзін агульны навушэнне і супаўпадуе *словамі*, якім валодае істотнае існаванне. Вядома, ад гэтай аразумелі тым, што выдзе іспрачкі аб сферах выкарыстання беларускай мовы на тэрыторыі суверэнай Беларусі ізявжэнні.

Василь ПРОТЧАНКА,
професор, доктор педагогічних наук.

Над гонар і славу, над чары кахання
Народную славу і перакананне,
Што разум дыктуе, заўсёды я волі
Ня зраджу ніколі!

Хай хмара навісне над соннай зямлёю,
Хай гора прыцісне жалезнай рукою, —
Я роднае мовы ня кіну ніколі,
Ня зпадзешу ніколі!

Бушус хай бура, вихор хай злуецца,
Хай вецер пануры завые на рэчцы, —
Я роднаму краю, што рвецца да волі,
Ня здаллжу ніколі!

Хай гром з п'ярунамі грыміць і страляе
Маланка агнямі хай бліскае, ззяе, —
Свайму я народу — бяз хлеба і волі —
Ня здраджу ніколі!

Хай срібра, дукаты мне сыплюць пад н
І скажучь: "Багаты будзь! Кінь род уб
Я п'яну з пагардай, народу ж і волі
Ня здраджу ніколі!

Да самага скону я ўсякім прымусам
І сіле прыгону скажу: "Беларусам
Павек застануся!" Я ўласнае волі
Ня здраджу ніколі!

Знаёмцеся: “Беларуская мінүүшчына”

Дзевяціста гады ХХ стагоддзя, безумоўна, уводзіць у гісторыю Беларусі. І не толькі тымі, якіх калі сусветнае супольнасць напалоўілася вясц і зноў незалежнай дзяржавы, імя якой — Рэспубліка Беларусь. Гісторыкі, хто звернуцца з цягам часу да аналізу гэтых гадоў, пачынаюць перадачу, адзначаючы тую ці адметнасць: на нашу думку, ядзялі адміністрацыя тэрыторыі, Уладзімір Арлоў, Геннадзь Сягановіч, Вячаслаў Шалашкевіч, Уладзімір Міхнюк, Эмануіл Яго, Леанід Побыль, Аляксандр Шуф, Вячаслаў Кірэў, імя і моладзь, якая ўжо паспевае на поўны голас заявіць аб сабе на ніве вывучэння і папулярызацыі беларускай мінуўшчыны (Вітэўт Чарошка, Алег Суваў, Алег Дзярновіч, Алякс. Удалькоўскі).

Широкий вплив на розвиток дисципліни мала націоналістична Адрджизна. Як свідомо, першим дивом хвали (на початку століття і у двадцятьох роках) не досягнути у своїй меті: свій зміст і зміст розбігався із цінностями мистецтва — спочатку закликав до націоналістичного націоналізму, а потім прагнув до націоналістичного націоналізму. При цьому другий дивом хвали адрджизни було задумано з асфальтної жорсткістю: тисячі і тисячі років, що з'являються на території, стали ажурними крижанами сталінського генію. Расправа стала настільки масштабна

жорсткі, што спатрабілася
змяніць сам дэзінцідэнт, каб
грамадства змагла прынясі ў
справе. І то ведае: каб не распаў
СССР, сыход з палітычнай арэ-
ны камуністычнай партыі і
жорсткае ідэалогі, як бы ўсё па-
варажэлася. Хутчэй за ўсё, аб-
сурдны ідэя злічэння ўсіх нацый,
што жыві на абшарах СССР, у
адзіным савецкі народ быў
жывучыся, і ў іх набывады
не толькі беларусы, але і само
паняцце Беларусі.

На ішчасце, іх тата не здарылася. Падлічымся кажкізімы, што разбурэнні апошнюю на планеце (Іперыю, далі беларусам яшчэ адзін шанс — застацца самімі сабой — народам з багатай гісторыі, цудоўнай мовай, адметнымі традыцыямі). Цяпер ужо толькі ад нас саміх залежыць, як мы расправядзімся з гэтым нечаканым падарункам лёсу, ці не страцім новага хваля Дзірэдзіжніна моц, ці не скацімся назад (на гэты раз, наадмысл верагодна, качачкова), ці ў якім бясспрамным, якое параждае беларусам.

Часопіс Беларускай
Мінушчына — даця трэцім
квалі Адраджэння. Яго
з'яўленне на свет было
справілена развіццям
гістарычнай самасвядомасці
беларусаў, усеагульным ім
сябрам як адметнага народа, які мае
права ганарыцца менавіта
сваёй, а не суседскай
мінушчынай.

Паўтара года навазання часопіса даюць права зрабіць выснову: "Беларуская Мінюшчына" — на праўдлівым шляху. Выданне набыло свайго чытача, яго пастаноўка набывае свой, адметны характар. Часопіс ні па змесце, ні па форме не падобны ні на дзяржаўнае ўжо "Спадчыну", ні на сваіх ж маладз "Беларускі гістарычны часопіс". Ён рэалізаваны не толькі на чытача, падсведчанага ў пытанніх беларускай гісторыі, але і на чытацкую масу людзей, якіх цікавіць гісторыя Беларусі, але і прыкладнае жыццё, агульнае для таго, каб пашырыліся шэрагі тых, для каго вывучэнне беларускай мінюшчыны становіцца імгненна звычайным.

Часопіс "Беларуская Мінюўшчына" дапаможа Вам у гэтай высакароднай справе. Мы спадзімся, што ён з'явіцца ў кожнай школьнай бібліятэцы, стане Вашым надзейным сабрам у вышукванні нашай даўніны і распускоўжэнні гістарычных рэчэй.

Падпісны Індэкс — 75021.
Цана падпіскі на паўгода (тры
нумары) — 6000 рублёў.

Святаслаў АСІНОЎСКІ,
намесні галоўнага
рэдактара часіска
“Беларуская
Мінуціччина”.

